Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MELCHIOR WATHELET
esitatud 26. märtsil 2015[1]

Kohtuasi C-89/14

A2A SpA
versus
Agenzia delle Entrate

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Corte suprema di cassazione (Itaalia))

Eelotsusetaotlus — Riigiabi — Ebaseadusliku riigiabi tagasinõudmise otsus — Tagasinõudmisel kasutatav intressi arvutamise meetod — Määrus (EÜ) nr 794/2004 — Artikkel 11 — Liitintress — Artikkel 13 — Jõustumiskuupäev — Liikmesriigi õigusakt, kus viidatakse määruse (EÜ) nr 794/2004 sätetele, mis näevad ette liitintressi kasutamise — Sätted, mis ei ole tagasinõudmisotsuse suhtes ratione temporis kohaldatavad — Liidu õiguse üldpõhimõtted

I. **Sissejuhatus**

1. Eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 21. veebruaril 2014, on esitatud kohtuasjas A2A SpA (edaspidi „A2A”) *versus* Agenzia delle Entrate (maksuamet), mis puudutab A2A-lt tagasinõutavat riigiabi, mis on komisjoni 5. juuni 2002. aasta otsusega 2003/193/EÜ Itaalia poolt avalikke teenuseid osutavatele riikliku enamusosalusega ettevõtjatele maksuvabastuste ja subsideeritud laenude näol antud riigiabi kohta tunnistatud ebaseaduslikuks ja ühisturuga kokkusobimatuks.[2]

2. Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks,[3] artiklit 14 ja komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999[4], artikleid 9, 11 ja 13.

3. Täpsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas nende sätetega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis määruse nr 794/2004 artiklitele 9 ja 11 viidates näevad tagasinõutava abi pealt tasumisele kuuluva intressi arvutamiseks ette liitintressi meetodi. Esmalt märgin siiski, et selle määruse artikli 13 kohaselt, millele liikmesriigi õigusnormides ei ole viidatud, ei olnud see arvutusmeetod kõnealuse abi suhtes *ratione temporis* kohaldatav.

1 — Algkeel: prantsuse.
2 — EÜT 2003, L 77, lk 21.
3 — EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339.
4 — ELT L 140, lk 1; ELT eriväljaanne 08/04, lk 3.

II. **Õiguslik raamistik**

A. *Liidu õigus*

1. Otsus 2003/193

4. Komisjon võttis 5. juunil 2002 vastu otsuse 2003/193, mille artiklite 2 ja 3 sisu on järgmine:

„Artikkel 2

Kolmeaastane vabastus ettevõtte tulumaksust, mis on sätestatud 28. detsembri 1995. aasta seaduse nr 549 artikli 3 lõikes 70 ja 30. augusti 1993. aasta dekreetseaduse nr 331 (mis kinnitati seadusena 29. oktoobri 1993. aasta seadusega nr 427) artikli 66 lõikes 14, ja soodustused, mis seisnevad avaliku sektori enamusosalusega aktsiaseltsidele, mis on asutatud 8. juuni 1990. aasta seaduse nr 142 alusel, 1. juuli 1986. aasta dekreetseaduse nr 318 (mis kinnitati muudetud kujul seadusena 9. augusti 1986. aasta seadusega nr 488) artikli 9 *bis* alusel antud laenudes, on [ELTL artikli 107 lõike 1] tähenduses riigiabi.

See abi ei ole ühisturuga kokkusobiv.

Artikkel 3

Itaalia võtab kõik vajalikud meetmed, et saada abisaajatelt tagasi artikli 2 sätete alusel antud abi, mille andmine oli ebaseaduslik.

Abi tuleb tagasi nõuda viivitamatult vastavalt Itaalia õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab otsuse tõhusat ja viivitamatut täitmist.

Tagastatavale abile lisandub viivis, mida arvutatakse alates kuupäevast, mil abisaaja ebaseadusliku abi kätte sai, kuni selle tegeliku tagasimaksmiseni. Viivis arvutatakse regionaalabi toetusekvivalendi suhtes kohaldatava määra alusel." [mitteametlik tõlge]

5. Otsus 2003/193 tehti Itaalia Vabariigile teatavaks 7. juunil 2002.

2. Määrus nr 659/1999

6. Selle määruse artiklis 14 „Abi tagastamine" on sätestatud:

„1. Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada (edaspidi „tagastamisotsus"). Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.

2. Vastavalt tagastamisotsusele kuuluvad tagastatava abi hulka intressid, mille kohase määra kinnitab komisjon. Intressi makstakse ajavahemiku eest, mil ebaseaduslik abi oli abisaaja käsutuses, kuni selle tagastamise kuupäevani.

3. Ilma et see piiraks Euroopa [Liidu] Kohtu poolt vastavalt [ELTL artiklile 278] tehtud korralduste kohaldamist, toimub tagastamine viivitamata ja vastavalt kõnealuse liikmesriigi siseriiklikus õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab komisjoni otsuse kohest ja tõhusat täitmist. Sel eesmärgil ja juhuks, kui toimub siseriikliku kohtu menetlus, peavad kõnealused liikmesriigid võtma kõik vajalikud ja nende vastavas õigussüsteemis kättesaadavad meetmed, sealhulgas ajutised meetmed, ilma et see piiraks [liidu] õiguse kohaldamist."

3. Määrus nr 794/2004

7. Määruse nr 794/2004 artiklid 9 ja 11 on V peatükis „Tagasinõutava ebaseadusliku toetuse intressimäär".

8. Selle määruse artiklis 9 „Intressimäära fikseerimise meetod" on sätestatud:

„1. Kui ei ole teisiti sätestatud eriotsuses, on [ELTL artikli 108] lõikega 3 vastuolus antud riigiabi tagasinõudmisel kasutatavaks intressimääraks igal kalendriaastal fikseeritud aastane protsendimäär.

[…]".

9. Määruse nr 794/2004 artiklis 11 „Intressi kohaldamise meetod" on täpsustatud:

„1. Kohaldatavaks intressimääraks on määr, mida kohaldatakse kuupäeval, mil ebaseaduslik toetus anti esimest korda toetuse saaja käsutusse.

2. Intressimäärale kohaldatakse intressi kuni toetuse tagasinõudmise kuupäevani. Eelneval aastal kogunenud intressile kohaldatakse intressi igal järgneval aastal.

3. Lõikes 1 nimetatud intressimäära kohaldatakse kogu perioodi jooksul kuni tagasinõudmise kuupäevani. […]"

10. Määruse nr 794/2004 artikkel 13, mis asub VI peatükis „Lõppsätted", puudutab selle määruse jõustumist. Selle artikli esimeses lõigus on sätestatud, et „[k]äesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas". Sama artikli viiendas lõigus on sätestatud, et „[a]rtikleid 9 ja 11 kohaldatakse kõikide tagasinõudmisotsuste suhtes, millest teavitatakse pärast käesoleva määruse jõustumispäeva" (st 20. maid 2004), mille hulka ei kuulu käesolevas kohtuasjas käsitletav komisjoni otsus, mis tehti teatavaks 7. juunil 2002.

B. *Itaalia õigus*

11. Tsiviilseadustiku artiklis 1283 on sätestatud:

„Võlgnetava intressi suhtes võib vastupidise tava puudumisel intressi kohaldada alles alates kohtumenetluse algatamise päevast või intressivõla tekkimise järel sõlmitud kokkuleppe alusel, kuid ainult siis, kui tegemist on vähemalt kuus kuud maksmata jäänud intressiga."

12. Perekondade, ettevõtjate ja tööhõive toetuseks ning kriisivastaste meetmete abil riikliku strateegilise raamistiku muutmiseks võetavaid kiireloomulisi meetmeid käsitleva 29. novembri 2008. aasta dekreetseaduse nr 185[5] (28. jaanuari 2009. aasta seadusega nr 2[6] muudetud ja seadusena kinnitatud redaktsioonis, edaspidi „dekreetseadus nr 185/2008”[7]) artikli 24 lõikes 4 on sätestatud:

„Intress määratakse kindlaks […] määruse (EÜ) nr 794/2004 V peatüki sätete kohaselt […].”

13. Asjaolu, et dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõikes 4 on viidatud ainult määruse nr 794/2004 V peatükile, mitte ka VI peatükile, mis sisaldab artikli 13 viiendas lõigus sätestatud üleminekunormi, annab Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) väitel mõista, et kõnealuse tagasinõudmismeetme suhtes tuleb kohaldada liitintressi, kuigi see tagasinõudmine on seotud komisjoni otsusega, mis võeti vastu enne selle määruse jõustumist.[8]

III. **Vaidlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimus**

14. A2A tekkis ASM Brescia SpA ja AEM SpA ühinemisel.

15. Ajavahemikul 1996–1999 olid ASM Brescia SpA ja AEM SpA selle liikmesriigi õiguses avaliku sektori enamusosalusega äriühingutele ette nähtud soodustuste korra alusel juriidiliste isikute tulumaksust ja kohalikust tulumaksust vabastatud.

16. See vabastus tunnistati 5. juuni 2002. aastal vastu võetud ja 7. juunil 2002 teatavaks tehtud otsusega 2003/193 ebaseaduslikuks ja ühisturuga kokkusobimatuks „riigiabiks”.

17. Kohtuasjas komisjon *vs*. Itaalia tehtud otsuses (C-207/05, EU:C:2006:366) sedastas Euroopa Kohus, et „[k]una Itaalia Vabariik ei ole määratud tähtaja jooksul võtnud kõiki vajalikke meetmeid, et saada tagasi […] otsuses [2003/193] ebaseaduslikuks ja ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud riigiabi selle adressaatidelt või vähemalt ei ole komisjoni nimetatud meetmetest teavitanud, siis on Itaalia Vabariik rikkunud nimetatud otsuse artiklitest 3 ja 4 tulenevaid kohustusi”.

18. Selle kohtuotsuse järel asus Itaalia seadusandja kõnealuse abi tagasinõudmist reguleerima, võttes eelkõige vastu dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõike 4, mille kohaselt tuleb intressi arvutada määruse nr 794/2004 V peatüki sätete kohaselt, nimelt liitintressi meetodit kasutades.

5 — *Gazzetta ufficiale della Repubblica Italiana* (edaspidi „*GURI*”) nr 280 regulaarne lisa, 29.11.2008.

6 — *GURI* nr 22 regulaarne lisa, 28.1.2009.

7 — Tuleb märkida, et eelotsusetaotluses on viidatud ka 15. veebruari 2007. aasta dekreetseaduse nr 10 ühenduse ees võetud kohustuste rakendamise kohta (mis kinnitati muudetud redaktsioonis seadusena 6. aprilli 2007. aasta seadusega nr 46, edaspidi „dekreetseadus nr 10/2007”) artiklile 1 pealkirjaga „Euroopa Ühenduste Kohtu 1. juunil 2006 kohtuasjas C-207/05 tehtud otsuse täitmine. Komisjoni 5. juuni 2002. aasta otsuse 2003/193/EÜ rakendamine […]”. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu väitel on dekreetseaduse nr 10/2007 artikkel 1 sõnastatud samamoodi nagu dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõige 4 ja 25. septembri 2009. aasta dekreetseaduse (millega kehtestatakse kiireloomulised sätted ühenduse ees võetud kohustuste ja Euroopa Ühenduste Kohtu otsuste täitmiseks, 20. novembri 2009. aasta seadusega nr 166 muudetud ja seadusena kinnitatud redaktsioonis, *GURI* nr 274 regulaarne lisa, 24.11.2009) nr 135 artikkel 19. Siiski ei selgita eelotsusetaotluse esitanud kohus nende kolme sätte omavahelisi suhteid. Igal juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et Commissione tributaria regionale della Lombardia kohtuotsuse nr 99/19/10 (mis eelotsusetaotluse esitanud kohtusse edasi kaevati) asjassepuutuv osa viitab dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõikele 4. Seega piirdun analüüsimisel üldiselt ainult selle sättega.

8 — Kuigi dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõige 4 on otsuse 2003/193 alusel tagasinõutava abi suhtes vaieldamatult kohaldatav, märgin ma, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu kirjeldatud Itaalia õiguslikust raamistikust ei ilmne selgelt, nagu liitintressi meetodit oleks rakendatud või see rakendatavaks muudetud ainult selle otsuse alusel tagasinõutava abi suhtes, mitte muu ebaseadusliku abi suhtes.

19. A2A esitas Commissione tributaria regionale della Lombardiale (Lombardia maakonna maksukohus) kaebuse maksuotsuste peale,[9] mis tehti talle teatavaks[10], et nõuda sisse maks, mille ASM Brescia SpA ja AEM SpA olid tasumata jätnud, tuginedes kõnealusele maksuvabastusele, mis on tunnistatud „ebaseaduslikuks abiks".

20. Eelotsusetaotlusest ilmneb, et Commissione tributaria regionale della Lombardia leidis oma otsuses nr 99/19/10 eelkõige, et „intressi arvutamine liitintressina [oli] õige, kuna seda [tehti] vastavalt […] dekreetseaduse nr 185/2008 […] artikli 24 lõikele 4, mille kohaselt arvutatakse intress nii, nagu nõuab komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004 […] V peatükk ning see üksnes kinnitab tava, mida Euroopa Komisjon on järginud vähemalt 1997. aastast."

21. A2A kaebas selle kohtuotsuse Corte suprema di cassazionele edasi, tuginedes eeskätt sellele, et Commissione tributaria regionale della Lombardia järeldus rikub „otsuse nr 2003/193 artiklit 3 koosmõjus määruse (EÜ) nr 794/2004 artikliga 13".

22. A2A väidab, et intressi arvutamise kohta vastu võetud liikmesriigi õigusnormid, nimelt dekreetseaduse nr 185/2008 artikkel 24, on liidu õigusega vastuolus, kuna see säte viitab määrusele nr 794/2004, mis sätestab artiklites 9 ja 11 karmima intressi arvutamise korra, kui varem kehtinud kord, samas kui selle määruse artikli 13 viiendas lõigus on sätestatud, et kõnealust korda kohaldatakse kõigi tagasinõudmisotsuste suhtes, millest on teatatud pärast määruse jõustumist (st pärast 20. maid 2004), seega mitte otsuse 2003/193 suhtes.

23. Corte suprema di cassazione märgib, et ühest küljest ei paista ükski liidu õigusnorm sõnaselgelt keelavat liikmesriikidel selliseid õigusnorme kehtestada, kuid teisest küljest:

— on määruses nr 794/2004 selgelt sätestatud, et seal ette nähtud intressi kohaldamise meetod kehtib tagasinõudmisotsuste suhtes, millest teavitatakse pärast selle määruse jõustumispäeva;

— otsuse 2003/193 vastuvõtmise ajal 2002. aasta juunis ei täpsustanud ei liidu õigus ega Euroopa Kohtu praktika, et abi tagasinõudmisel kohaldatavat intressi tuleks arvutada liitintressina, ja komisjoni praktika viitas selles osas hoopis liikmesriikide õigusnormidele, ning

— Itaalia õigus lubab mis tahes rahaliste kohustuste puhul ja seega ka riigi võlanõuete puhul intressi pealt intressi (liitintressi) arvestada ainult Itaalia tsiviilseadustiku artiklis 1283 ette nähtud piires.

24. Neil asjaoludel otsustas Corte suprema di cassazione menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [määruse nr 659/1999] artiklit 14, ja [määruse nr 794/2004] artikleid 9, 11 ja 13 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis riigiabi tagasinõudmismeetme puhul, mis on võetud komisjoni otsuse alusel, millest teavitati 7. juunil 2002, näevad ette, et intress määratakse kindlaks vastavalt eelviidatud määruse nr 794/2004 V peatüki sätetele (st eriti artiklitele 9 ja 11), kohaldades seega liitintressi?"

9 — Liikmesriigi kohtutoimikust, mis esitati Euroopa Kohtu kantseleile, selgub, et põhikohtuasi puudutab järgmisi maksuotsuseid: *avviso di accertamento* nº R1P3101304/2009 IRPEG + ILOR 1996, *avviso di accertamento* nº TMB030200374/2009 IRPEG 1998, *avviso di accertamento* nº TMB030200379/2009 IRPEG 1999, *avviso di accertamento* nº TMB030200381/2009 IRPEG 1998, *avviso di accertamento* nº TMB030200382/2009 IRPEG 1999 ja *avviso di accertamento* nº R1P3100012/2009 IRPEG + ILOR 1997.

10 — Vastavalt liikmesriigi kohtutoimikule, mis on esitatud Euroopa Kohtu kantseleile, ja vastavalt eelotsusetaotlusele on neis maksuotsustes nimetatud intress arvutatud määruse nr 794/2004 V peatüki sätete kohaselt, millele dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõige 4 viitab.

IV. **Menetlus Euroopa Kohtus**

25. Kirjalikke seisukohti esitasid Itaalia valitsus, A2A ja komisjon. Kuna ükski huvitatud pool seda ei palunud, otsustas Euroopa Kohus lahendada asja ilma kohtuistungita.

V. **Õiguslik analüüs**

A. *Liikmesriigi õigusele viitamine seoses intressi arvutamisega määrusest nr 794/2004 varasemal ajal*

26. Corte suprema di cassazione küsimusega soovitakse teada, kas liidu õigusega on vastuolus liikmesriigi õigusakt, nimelt dekreetseadus nr 185/2008, mis näeb ebaseadusliku abi tagasinõudmise korral ette liitintressi meetodi kasutamise, tuginedes määrusele nr 794/2004, mis näeb sellise meetodi ette oma artiklis 11, samas kui kõnealune tagasinõudmisotsus tehti Itaalia Vabariigile teatavaks enne selle määruse jõustumiskuupäeva.[11]

27. On selge, et määruse nr 794/2004 artikli 13 viienda lõigu kohaselt ei saa selle määruse artikleid 9 ja 11 otsuse 2003/193 suhtes *ratione temporis* kohaldada, kuna see tehti Itaalia Vabariigile teatavaks enne määruse jõustumist[12]. Järelikult nõuab määrus nr 794/2004 ebaseadusliku abi tagasinõudmise korral liitintressi meetodi kasutamist ainult siis, kui tagasinõudmisotsus on teatavaks tehtud pärast määruse jõustumiskuupäeva.

28. Dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõiget 4 kehtestades otsustas Itaalia seadusandja aga otsuse 2003/193 kohaselt tagasinõutava abi suhtes sihilikult kasutada liitintressi meetodit, olgugi et see otsus on määruse nr 794/2004 artikli 11 jõustumiskuupäevast varasem. Lisaks selgub Euroopa Kohtu toimikust, et dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõige 4 erineb Itaalia tsiviilseadustiku artiklist 1283, mis näeb intressi arvutamise liitintressina ette ainult kindlatel juhtudel ja väga rangetel tingimustel.

29. A2A on seisukohal, et määruse nr 794/2004 artikli 13 viiendas lõigus „on üheselt sätestatud ajaline piir" ning kuna otsus 2003/193 „on 5. juunist 2002 ja tehti Itaalia Vabariigile teatavaks 7. juunil 2002, st enne määruse nr 794/2004 jõustumist, mis toimus 20. mail 2004, on ilmne, et lihtsalt selle otsuse täitmise raames ei saa kõnealusele (2004. aasta) määrusele viidates õigustada liitintressi kohaldamist (mis on sätestatud selles määruses)".

1. Liidu õiguses ei olnud enne määrust nr 794/2004 liitintressi arvestamiseks mingit meetodit sätestatud

30. Tuleb nentida, et muude tegurite puudumisel ja olukorras, kus määruse sõnastus selle kohta midagi ei ütle, ei ole pelgalt tõsiasjast, et määruse nr 794/2004 artikkel 11 ei ole otsuse 2003/193 suhtes *ratione temporis* kohaldatav, võimalik järeldada, et liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette põhikohtuasjas käsitletava ebaseadusliku abi tagasinõudmisel liitintressi meetodi kasutamise, oleks liidu õigusega vastuolus. Kuigi määruse nr 794/2004 artikli 13 viies lõik seab liikmesriikidele selgelt kohustuse kasutada ebaseadusliku abi tagasinõudmisel liitintressi meetodit alates selles sättes nimetatud kuupäevast, ei keela sätte sõnastus meetodi kasutamist enne seda kuupäeva.

11 — Tuleb märkida, et see küsimus puudutab ainult intressi arvutusmeetodit, mis on kohaldatav kõnealuse ebaseadusliku abi tagasinõudmise suhtes, mitte põhimõtet, mille kohaselt abi nõutakse tagasi koos intressiga, nagu on sätestatud määruse nr 659/1999 artikli 14 lõikes 2. Nimelt jättis Üldkohus 11. juuni 2009. aasta otsusega rahuldamata nii AEM SpA kui ka ASM Brescia SpA hagi, millega paluti tühistada otsuse 2003/193 artiklid 2 ja 3. Vt kohtuotsused ASM Brescia *vs.* komisjon (T-189/03, EU:T:2009:193) ja AEM *vs.* komisjon (T-301/02, EU:T:2009:191), millest esimene jäeti apellatsiooni korras muutmata kohtuotsusega A2A *vs.* komisjon (C-318/09 P, EU:C:2011:856) ja teine kohtuotsusega A2A *vs.* komisjon (C-320/09 P, EU:C:2011:858).

12 — Vt käesolev ettepanek, punktid 5 ja 10.

31. Märgin lisaks, et otsuse 2003/193 vastuvõtmise ja teatavakstegemise ajal, nimelt 2002. aasta juunis, ei olnud üheski liidu õigusnormis ega Euroopa Kohtu ega Üldkohtu lahendis nõutud ega välistatud ühtegi konkreetset meetodit, mida ebaseadusliku abi tagasinõudmise korral intresside arvutamiseks kasutada [13].

32. Selle kohta tuleb märkida, et kui määruse nr 659/1999 artikli 14 lõikes 2 on ka sätestatud, et „[v]astavalt tagastamisotsusele kuuluvad tagastatava abi hulka intressid, mille kohase määra kinnitab komisjon", ei ütle see säte midagi selle kohta, kas seda intressi tuleb arvutata liht- või liitintressina.

33. Mis puutub otsusesse 2003/193, siis on selle artiklis 3 pealegi sätestatud, et „abi tuleb tagasi nõuda viivitamatult vastavalt Itaalia õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab otsuse tõhusat ja viivitamatut täitmist," ning „tagastatavale abile lisandub viivis, mida arvutatakse alates kuupäevast, mil abisaaja ebaseadusliku abi kätte sai, kuni selle tegeliku tagasimaksmiseni" ja „regionaalabi toetusekvivalendi suhtes kohaldatava määra alusel." Hoolimata intressi arvutamise aluseks võetava ajavahemiku ja määra täpsustamisest [14], ei ole otsuses 2003/193 öeldud midagi selle kohta, kas intressi [15] tuleb arvutata liht- või liitintressina.

2. Määrusest nr 794/2004 varasem liidu õigus viitab intressi arvutamise osas liikmesriikide õigusele

34. Kuigi Euroopa Kohus otsustas kohtuasjas komisjon *vs*. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punkt 83) tehtud otsuses, et „ebaseadusliku abi diskonteerimine kujutab endast sisulist, mitte menetluslikku küsimust," ilmneb sellest otsusest ka, et enne määruse nr 794/2004 andmist ja olukorras, kus tagasinõudmisotsus ei öelnud midagi selle kohta, kas tagasinõutav abi tuleb diskonteerida liitintressimäära kasutades või mitte, nõutakse ebaseaduslikult välja makstud abisumma tagasi vastavalt liikmesriigi õigusnormidele, sh neile, mis reguleerivad riigi võlanõuete puhul kohaldatavat viivist [16]. Seega leidis Euroopa Kohus, et komisjoni praktika sidus intresside kohaldamise küsimuse abi tagastamise üksikasjalike menetluseeskirjadega ja viitas selles osas liikmesriigi õigusele. [17]. Selles kohtuotsuses märkis Euroopa Kohus, et Prantsuse õiguses on ette nähtud lihtintressimäära kasutamine. Järelikult asus ta seisukohale, et kõnealust tagasinõudmisotsust tuleb tõlgendada nii, et ajavahemiku pealt, mis algab selle otsuse kuupäevast ja lõpeb abi tagasimaksmise kuupäeval, arvutatakse intressi lihtmäära alusel.

35. Seega olen seisukohal, et otsuse 2003/193 artikkel 3, sätestades, et kõnealune abi tuleb tagastada vastavalt asjassepuutuva liikmesriigi õiguses kehtivale korrale, jätab intressi arvutamismeetodi lahtiseks. Sellest tulenevalt on Itaalia Vabariigil õigus valida, kas kohaldada liht- või liitintressi. [18] Lisan, et Itaalia seadusandja tegi oma valiku, viidates meetodile, mis on küll määruses nr 794/2004 ette nähtud, kuid ta ei andnud kuidagi mõista, et ta sooviks niiviisi täita mingit kohustust, mille liidu õigus on talle seadnud.

13 — Vt selle kohta kohtuotsus komisjon *vs*. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punktid 46 ja 82). Selle kohtuotsuse punktis 46 nendib Euroopa Kohus, et oma 8. mai 2003. aasta teatises 2003/C 110/08, mis käsitleb ebaseadusliku abi tagasinõudmisel kohaldatavaid intressimäärasid (ELT C 110, lk 21), tunnistas komisjon „sõnaselgelt, et on kerkinud üles küsimus, kas intressid tuleb arvutada liht- või liitmäära alusel ja pidas vajalikuks oma seisukohta nimetatud küsimuses viivitamatult täpsustada. Komisjon teavitas liikmesriike ja asjast huvitatud pooli, et edaspidi kohaldab ta kõigis ebaseadusliku abi tagasinõudmise otsustes liitintressimäära."

14 — Vt analoogia alusel määruse nr 794/2004 artikkel 9.

15 — Vt analoogia alusel määruse nr 794/2004 artikkel 11.

16 — Komisjon märkis „oma 4. märtsi 1991. aasta kirjas SG(91) D/4577 liikmesriikidele, et lõplik otsus, millega komisjon tunnistab abi ühisturuga kokkusobimatuks, hõlmab juba ebaseaduslikult makstud abisummade tagastamist, mis toimub vastavalt siseriikliku õiguse sätetele, sh neile, mis reguleerivad riigi võlanõuete puhul kohaldatavat viivist; intressi arvestatakse reeglina alates kõne all oleva ebaseadusliku abi saamise kuupäevast." Oma 30. aprilli 2004. aasta teatisega, mis käsitleb teatavate riigiabi valdkonda reguleerivate aktide vananemist (ELT 2004, C 115, lk 1), teavitas komisjon liikmesriike ja huvitatud kolmandaid isikuid, et ta ei kavatse enam nimetatud kirja kohaldada. Sellest teatisest selgub, et „sellest saadik, kui komisjon määruse (EÜ) nr 794/2004 […] vastu võttis, on mitu sellist akti aegunud. Kõnealused aktid puudutavad teavitamiskohustust, teavitamise korda, sh teatiseid kiirendatud läbivaatamise kohta, aastaaruandeid, tähtaegu ja ebaseadusliku abi tagasinõudmist". Kohtuotsus komisjon *vs*. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punktid 83 ja 84).

17 — Vt selle kohta kohtuotsus komisjon *vs*. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punktid 80–86).

18 — Otsuse 2003/193 artikkel 3, mille sõnastus on peaaegu identne sättega, mida on käsitletud kohtuotsuses komisjon *vs*. Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707), seob intresside kohaldamise küsimuse minu arvates abi tagastamise üksikasjalike menetluseeskirjadega ja viitab selles osas liikmesriigi õigusele.

B. *Kas liidu õigus seab selle vabaduse kasutamisele piire?*

36. Selles osas on ilmne, et otsuse 2003/193 artikkel 3 rakendab määruse nr 659/1999 artiklit 14, mis käsitleb korda, mille kohaselt liikmesriigid ebaseaduslikku abi tagasi nõuavad.

37. Määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 1 kohaselt nõuab komisjon juhul, kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, et kõnealune liikmesriik võtaks kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada. Samas lõikes on lisatud, et komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus liidu õiguse üldpõhimõttega.

38. Sama määruse artikli 14 lõike 3 esimese lause kohaselt toimub tagastamine viivitamata ja vastavalt kõnealuse liikmesriigi õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab komisjoni otsuse kohest ja tõhusat täitmist. Sel eesmärgil peavad kõnealused liikmesriigid võtma määruse artikli 14 lõike 3 viimase lause järgi kõik vajalikud ja nende vastavas õigussüsteemis kättesaadavad meetmed, sealhulgas ajutised meetmed, ilma et see piiraks liidu õiguse kohaldamist.

39. Määruse nr 659/1999 artikli 14 lõikes 3 seatud tingimused üksnes peegeldavad Euroopa Kohtu praktikas kinnistunud tõhususe põhimõtte nõudeid [19]. Tõhususe põhimõte näeb väljakujunenud kohtupraktikas riigiabi valdkonnas täpsustatud kujul ette, et liikmesriik, kes peab ebaseadusliku abi komisjoni otsuse alusel tagasi nõudma, võib menetlusautonoomia põhimõtte kohaselt vabalt valida meetmed selle kohustuse täitmiseks, tingimusel et valitud meetmed ei kahjusta liidu õiguse ulatust ja tõhusust [20] ning et peetakse kinni liidu õiguse üldpõhimõtetest ja põhiõigustest [21].

40. Järelikult tuleb kontrollida, kas liitintressi kasutamine selliste liikmesriigi õigusnormide kohaselt, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, ei kahjusta liidu õiguse ulatust ja tõhusust ega lähe vastuollu põhiõiguste või mõne liidu õiguse üldpõhimõttega. Liidu õiguskorras tunnustatud üldpõhimõtete kaitsmisest tulenevad nõuded on nimelt ka liikmesriikidele liidu õigusnormide, käesoleval juhul määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 1 ja otsuse 2003/193 artikli 3 rakendamisel siduvad [22].

1. Käsitletav meede liidu riigiabiõiguse tõhususe seisukohalt

41. Ebaseadusliku abi tühistamine selle tagasinõudmise teel on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt selle abi ebaseaduslikuks kuulutamise loogiline tagajärg. Abi tagastamisega kaotab abisaaja nimelt eelise, mis tal oma konkurentide ees turul oli, ning abi andmisele eelnenud olukord on taastatud. [23]

42. Nagu teatises 2003/C 110/08 märgitud, seisneb tagasinõutava ebaseadusliku abi mõju selles, et „abisaajale antakse vahendeid samaväärsetel tingimustel kui keskmise tähtajaga intressita laenude puhul. Seepärast tundub liitintressi kasutamine vajalik, et tagada sellise olukorraga kaasnevate finantseeliste täielik neutraliseerimine.” [24] Järelikult, liitintressi kohaldamine üksnes diskonteerib ebaseadusliku abi finantsilist väärtust, millest abisaaja on kasu saanud.

19 — Vt kohtuotsus Scott ja Kimberly Clark (C-210/09, EU:C:2010:294, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).

20 — Kohtuotsus Scott ja Kimberly Clark (C-210/09, EU:C:2010:294, punkt 21).

21 — Kohtuotsus komisjon *vs*. Saksamaa (C-527/12, EU:C:2014:2193, punkt 39).

22 — Kohtuotsus Gerekens ja Procola (C-459/02, EU:C:2004:454, punkt 21).

23 — Kohtuotsus Unicredito Italiano (C-148/04, EU:C:2005:774, punkt 113 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 — Vt ka määruse nr 794/2004 põhjendus 13, kus on sätestatud, et „[r]iigiabi võib pidada toetusesaaja ettevõtte keskmise tähtajaga rahastamisvajaduste vähendajaks. […]”

43. Sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu käsitletakse põhikohtuasjas ja mis nõuavad väljamakstud ebaseadusliku abi pealt võetava intressi arvutamist liitintressina, ja mille eesmärk on sellest tulenevalt kõrvaldada kõik selle abiga antud finantseelised, sealhulgas nendega kaasnevad eelised [25], on seega kohased tavapäraste konkurentsitingimuste taastamiseks, mida niisuguse ebaseadusliku abi andmine on kahjustanud [26], ning järelikult ka liidu õiguse ulatuse ja tõhususe tagamiseks riigiabi valdkonnas.

2. Kõnealune meede Itaalia Vabariigi tegevusetuse ning õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtte kaitsmise aspektist

44. A2A märgib, et põhikohtuasjas käsitletava abi tagasinõudmisega viivitamine ja asjaolu, et seda tehti alles siis, kui Euroopa Kohus oli otsusega kohtuasjas komisjon *vs*. Itaalia (C-207/05, EU:C:2006:366) tuvastanud Itaalia Vabariigi kohustuste rikkumise, tuleb panna tervenisti selle riigi „tegevusetuse" arvele. Seetõttu oleks liitintressi kasutamine A2A arvates „alusetu maksustamine".

45. Nende argumentidega ei saa nõustuda.

46. Liitintressi kohaldamine alates ebaseadusliku abi saamisest kuni selle tegeliku tagasimaksmiseni võimaldab üksnes seda, et tagasimakstav abi vastaks A2A saadud abi tegelikule väärtusele aja jooksul [27]. Seega ei saa kuidagi tegemist olla „alusetu maksustamisega".

47. A2A leiab ka, et „õiguspärase ootuse kaitsega on vastuolus, kui liikmesriigi õigusnormid jätavad isiku tagasiulatuva jõuga ilma õiguslikult kaitstud ootusest, et tema tagastamiskohustuse suhtes kehtib lihtintress". Lisaks märgib ta, et institutsioonide aktid ja neid rakendavad liikmesriikide meetmed peavad olema kindlad ja prognoositavad, et huvitatud isikud saaksid nende mõju õigeks ajaks prognoosida ja teada täpselt kohustuste ulatust, mille meetmed neile seavad. A2A väitel on see õiguskindluse nõue eriti range siis, kui tegemist on õigusnormidega, mis võivad isikutele finantskulusid kaasa tuua.

48. Kuigi õiguskindluse põhimõte, mis on üks liidu õiguskorras tunnustatud üldpõhimõtteid ja ka liikmesriikidele liidu õigusnormide rakendamisel siduv [28], ei võimalda üldreeglina „viia ühenduse õigusakti kehtivuse algust tema avaldamise kuupäevast varasemale kuupäevale" [29], ei arva ma – vastupidi A2A seisukohtadele –, et põhikohtuasjas käsitletavaid liikmesriigi õigusnorme oleks kohaldatud tagasiulatuvalt.

25 — Vt analoogia alusel kohtuotsus Falck ja Acciaierie di Bolzano *vs*. komisjon (C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:524, punkt 159), kus Euroopa Kohus otsustas, et „varasemat olukorda ei pruugi olla võimalik taastada, kui abi tagasimaksmisega ei kaasne intressi maksmine, mida arvestatakse alates abi maksmisest, ja kui kasutatav intressimäär on turul kasutatavate intressimäärade suhtes representatiivne. Vastasel juhul jääb abisaajale vähemalt tasuta ettemakse või sooduslaenuga samaväärne eelis".

26 — Vt kohtuotsus Scott ja Kimberly Clark (C-210/09, EU:C:2010:294, punktid 22 ja 23 ning seal viidatud kohtupraktika).

27 — Vt käesolev ettepanek, punktid 42 ja 43.

28 — Vt selle kohta kohtuotsus Gerekens ja Procola (C-459/02, EU:C:2004:454, punktid 21–24).

29 — Vt kohtuotsus Madalmaad *vs*. nõukogu (C-110/97, EU:C:2001:620, punkt 151 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks tuleb materiaalõigusnorme väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tõlgendada õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtete järgimise tagamiseks selliselt, et neid kohaldatakse enne nende jõustumist tekkinud olukordade suhtes üksnes siis, kui nende sõnastusest, eesmärkidest või ülesehitusest ilmneb selgelt, et selline mõju tuleb neile omistada (vt selle kohta ka kohtuotsus Pokrzeptowicz-Meyer (C-162/00, EU:C:2002:57, punkt 49)).

49. Euroopa Kohtule esitatud toimikust ei ilmne – kui eelotsusetaotluse esitanud kohus ei tuvasta vastupidist –, et dekreetseadus nr 185/2008 oleks kohaldanud liitintressi meetodit tagasiulatuvalt abi suhtes, mis on juba tagasi nõutud, või et see õigusakt oleks jõustunud enne oma avaldamist. Märgin, et põhikohtuasjas käsitletavate maksuotsuste saatmise ajal [30] oli dekreetseadus nr 185/2008 juba kohaldatav, sest selle artiklis 36 on jõustumiskuupäevaks määratud selle *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*'s avaldamise kuupäev, nimelt 29. november 2008 [31].

50. Lisaks, kuigi on tõsi, et otsuse 2003/193 alusel tagasinõutavalt abilt võlgnetava intressi arvutamiseks kasutatud liitintressi meetod ei olnud liidu ega Itaalia õiguses enne dekreetseaduse nr 185/2008 vastuvõtmist ja järelikult selle otsuse vastuvõtmise ja teatavakstegemise ajal kohaldatav, nähtub väljakujunenud kohtupraktikast siiski, et uus norm on otsekohe kohaldatav varasema normi kehtivuse ajal tekkinud olukorra tulevase mõju suhtes [32].

51. Kuna põhikohtuasjas käsitletavat abi ei nõutud tagasi enne dekreetseaduse nr 185/2008 avaldamist ja selle abi kohta ei olnud enne seda isegi maksuotsuseid tehtud, ei saa selle dekreetseaduse artikli 24 lõike 4 kohta arvata, et see oleks mõjutanud jõustumisele eelnenud olukorda.

52. Järelikult ei saa nõustuda A2A seisukohtadega, mis puudutavad liitintressi meetodi tagasiulatuvat kohaldamist ja sellest tulenevat õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtte rikkumist.

53. Märgin ka, et dekreetseaduse nr 185/2008 avaldamisest alates oli see, et otsuse 2003/193 kohaselt tagasinõutava ebaseadusliku abi pealt võetavat intressi arvestatakse liitintressi meetodil, kindel ja õigussubjektide jaoks prognoositav.

C. *Kõnealune meede põhiõiguste aspektist*

54. Esiteks märgin samamoodi nagu komisjon, et kuna abi tagasinõudmisel koos liitintressiga on üksnes varasema õigusliku olukorra taastamise eesmärk, ei kujuta sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, endast karistust [33] ja neid ei saa pidada ELTL artiklites 107 ja 108 nimetatud eesmärkidega ebaproportsionaalseks [34]. Lisaks on selge, et kui tegemist ei ole karistusega, ei saa kohaldada Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 49, mille kohaselt „ei või kohaldada raskemat karistust kui kuriteo toimepanemise ajal ettenähtu".

55. Järgmiseks tuleb mul analüüsida A2A argumenti diskrimineerimise kohta.

56. A2A väitel on abi saanud ettevõtjad, kes on dekreetseaduse nr 185/2008 artiklil 24 põhinevate tagasinõudmiskorralduste adressaadid, sattunud teistsugusesse ja vähem soodsasse olukorda kui ettevõtjad, keda puudutasid otsusega 2003/193 samaaegsed või varasemad tagasinõudmisotsused [35] ja kelle puhul abi tagasinõudmise käigus liitintressi ei kohaldatud.

30 — Nähtavasti väljastati need maksuotsused 2009. aastal, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus ei tuvasta kontrollimise käigus midagi muud. Vt käesolev ettepanek, 9. joonealune märkus.

31 — Kuna 16. veebruaril 2007 jõustus dekreetseadus nr 10/2007, kehtib minu analüüs *mutatis mutandis* selle artikli 1 kohta. Vt käesolev ettepanek, 7. joonealune märkus.

32 — Kohtuotsus Pokrzeptowicz-Meyer (C-162/00, EU:C:2002:57, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 — Vt analoogia alusel kohtuotsus Belgia *vs*. komisjon (C-75/97, EU:C:1999:311, punkt 65).

34 — Vt kohtuotsus Diputación Foral de Vizcaya jt *vs*. komisjon (C-471/09 P–C-473/09 P, EU:C:2011:521, punkt 100).

35 — A2A väitel ei nõudnud Itaalia Vabariik liitintressi abi pealt, mis nõuti tagasi vastavalt komisjoni 12. juuli 2000. aasta otsusele 2000/668/EÜ riigiabi kohta, mille Itaalia andis laevaehituse sektori ettevõtjatele Itaalia seaduse nr 549/95 alusel maksusoodustuse kujul (EÜT L 279, lk 46).

57. Kuigi võrdse kohtlemise põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte, mida käsitlevad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 20 ja 21[36], selgub väljakujunenud kohtupraktikast, et see põhimõte nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud. Eri olukordi iseloomustavad asjaolud, eriti nende olukordade sarnasus tuleb kindlaks teha ning neile tuleb anda hinnang, arvestades eeskätt selle liidu akti eset ja eesmärki, mis kõnealuse vahetegemise sätestab. Lisaks tuleb arvestada selle valdkonna põhimõtteid ja eesmärke, kuhu vastav akt kuulub. Sellist lähenemist tuleb *mutatis mutandis* kasutada ka siis, kui analüüsi eesmärk on hinnata, kas liidu õigust kohaldavad liikmesriigi meetmed vastavad võrdse kohtlemise põhimõttele.[37]

58. Kuigi dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõige 4 on sõnastatud abstraktselt ja üldiselt, ilmneb teatavatest Euroopa Kohtule esitatud toimikus leiduvatest andmetest, et see dekreetseadus võeti vastu just selleks, et reguleerida otsusega 2003/193 ebaseaduslikuks tunnistatud abi tagasinõudmist[38]. Lisaks rõhutavad nii eelotsusetaotlus kui ka A2A ja Itaalia valitsuse seisukohad erinevusi dekreetseaduse nr 185/2008 artikli 24 lõikes 4 sätestatud intressi arvutamise meetodi (liitintressina) ja Itaalia tsiviilseadustiku artiklis 1283 sätestatud meetodi[39] (lihtintressina) vahel. Pealegi ei ilmne eelotsusetaotluse esitanud kohtu kirjeldatud Itaalia õiguslikust raamistikust selgelt, nagu oleks liitintressi meetodit rakendatud või see rakendatavaks muudetud ainult otsuse 2003/193 alusel tagasinõutava abi suhtes, mitte muu ebaseadusliku abi suhtes[40].

59. Rõhutan lisaks, et Itaalia valitsus ei selgita oma seisukohtades, miks Itaalia seadusandja otsustas määruses nr 794/2004 ette nähtud arvutusmeetodit laiendada üksnes otsusel 2003/193 põhinevatele tagasinõudmismeetmetele. Ta märgib ainult, et Itaalia õigusnormide eesmärk on taastada ebaseadusliku abi eelne olukord ning „kuna Itaalia üldõigusnorm (nimelt tsiviilseadustiku artikkel 1283) kinnitab põhimõtet, et intress on üldreeglina lihtintress, kohaldatakse otsuse 2003/193 alusel riigiabi tagasinõudmist reguleerivate erinormide kohaselt vastupidist põhimõtet, et intress on liitintress".

60. Nagu ma eespool juba selgitasin, on tõsi, et selliste liikmesriigi õigusnormidega, nagu käsitletakse põhikohtuasjas ja mis sätestavad tagasinõutavalt riigiabilt intressi arvutamiseks liitintressi meetodi, tahetakse üksnes taastada ebaseadusliku abi andmise eelne olukord ja kõrvaldada kõik abist tulenevad finantseelised, mis avaldavad konkurentsivastast mõju. Selle meetodi sätestamisega hoiavad õigusnormid ära sellise olukorra tekkimise, kus ettevõtjal säiliks intressita laenule vastav kasu[41].

61. ELTL artiklite 107 ja 108 tõhus kohaldamine nõuab seega, et liikmesriik võiks kohandada ebaseaduslikult abilt võetava intressi arvutamise meetodeid selleks, et kõrvaldada igasugused abist tulenevad finantseelised, ja sellised varasemaid õigusakte muutvad õigusaktid ei põhjusta võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.

62. Asjaolu, et abi saanud ettevõtjad, kes on dekreetseaduse nr 185/2008 artiklil 24 põhinevate tagasinõudmiskorralduste adressaadid, on sattunud teistsugusesse ja vähem soodsasse olukorda kui ettevõtjad, keda puudutasid Itaalia Vabariigile enne otsust 2003/193 adresseeritud abi tagasinõudmise otsused, ei kujuta endast järelikult võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.[42]

36 — Kohtuotsus Guardian Industries ja Guardian Europe *vs.* komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 51).

37 — Kohtuotsus IBV & Cie (C-195/12, EU:C:2013:598, punktid 50, 52 ja 53).

38 — Dekreetseaduse 10/2007 artikli 1 pealkiri on „Euroopa Ühenduste Kohtu 1. juunil 2006 kohtuasjas C-207/05 tehtud otsuse täitmine. Komisjoni 5. juuni 2002. aasta otsuse 2003/193/EÜ rakendamine". Vt ka käesolev ettepanek, 7. joonealune märkus.

39 — Vt käesolev ettepanek, punkt 22.

40 — Vt käesolev ettepanek, 8. joonealune märkus.

41 — Vt käesolev ettepanek, punktid 41–43.

42 — Ka asjaolu, et Itaalia Vabariik kasutab menetlusautonoomia põhimõtte alusel liitintressi meetodit, samas kui teised liikmesriigid kasutavad lihtintressi meetodit, ei ole erinevalt sellest, mida väidab A2A, võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine. Menetlusautonoomia põhimõte eeldab nimelt, et erinevalt võib kohelda eri liikmesriikides ebaseadusliku abi saanuid, kes seega ei ole sarnases olukorras, mõistagi tingimusel, et need erinevused ei kahjustaks liidu õiguse tõhusust.

63. Abi tagasinõudmise otsustega, mis on otsusel 2003/193 põhinevate meetmetega samaaegsed või neist hilisemad ega kuulu veel määruse nr 794/2004 kohaldamisalasse, on võib-olla teisiti, kuid eelotsusetaotlus ei sisalda küllalt teavet, et hinnata, kas selles suhtes võib olla tegemist diskrimineerimisega.

64. Kuna Euroopa Kohtul ei ole konkreetseid andmeid teiste samaaegsete või hilisemate abi tagasinõudmise otsuste kohta ega kriteeriumide kohta, mis võiksid sellise potentsiaalse vahetegemise aluseks olla ja vajaduse korral seda põhjendada, tuleb seda küsimust käsitleda eelotsusetaotluse esitanud kohtul, lähtudes käesolevas ettepanekus käsitletud põhimõtetest.

65. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks tuvastama, et A2A-d on tõepoolest õigustamatult diskrimineeritud, tuleb tal võtta vajalikud parandusmeetmed, et diskrimineerimine kõrvaldada, järgides liikmesriigis kehtivat korda. Teisisõnu tuleks eelotsusetaotluse esitanud kohtul võrdsuse üldpõhimõttele kasuliku mõju andmiseks ilma, et ta intressi määramata jätaks, A2A-lt tagasinõutava abi pealt tasutava intressi arvutamisel liitintressi meetod kasutamata jätta.

VI. **Ettepanek**

66. Esitatud kaalutlustest lähtuvalt soovitan Euroopa Kohtul vastata Corte suprema di cassazione eelotsuse küsimusele järgmiselt.

Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks, artiklit 14 ja komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, artikleid 9, 11 ja 13 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis riigiabi tagasinõudmismeetme puhul, mis on võetud komisjoni otsuse alusel [millest teavitati 7. juunil 2002], näevad ette, et intress määratakse kindlaks liitintressi meetodit kasutades.